

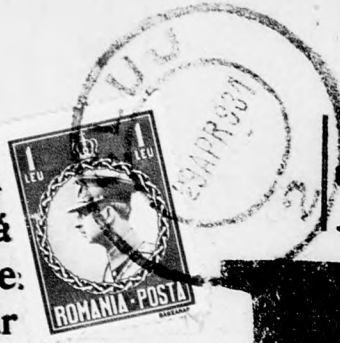
konkaszonáták. Utána: időjárás, hírek. Majd: ...

április 29. ... 12.30: Hírek, ... 17: Hírek, ...

Értesítések

... vagy kétszo- ... kiválóan alkalmas ...

XIV. ÉVF. • 9. Cluj-Kolozsvá április 29. Sze. 5691 ÉV Ijar

Taxa postala platite in numerar No., 224716-929

Ara 5 lej

Esperanto-klub és kiadóhivatal Str. Baron L. Pop. (v. Brassai uca) 18 szám. Telefon 8-71

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Félévre . . . . . 600 lej Negyedévre . . . . . 320 lej Egy hónapra . . . . . 110 lej

KÜLFÖLDI

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egy évre 10 dollár Egy hónapra 1 dollár (vagy annak megfelelő pénzem)

Hirdetések tarifa szerinti áratunk fel

UJ KELET

Uj Kelet az egyetemes erdeley és kansaszi szidóság politikai napilapja
Cikkaink utánnymodást nem engednek megjelölésével
Hírdetéseket nem küldünk vissza megörzseitkre nem vállalkozunk

Mindenki keresni akar

A román politikai életben nem újdonság az, hogy magas közéleti funkciókat betöltő emberektől visszakérlik a közért kifejtett nem egészen önzetlen munkájuk honoráriumát. Így történt ez a legutóbbi Averescanus parlament esetében is, amelynek képviselői, akik hat hónapra előre felvett fizetésüket voltak kötelesek az államnak visszafizetni. Minthogy az Averescanus parlamentet egy hónappal azelőleg felvétele után feloszlatták, a visszafizetési kötelezettség nyilvánvaló volt. És mégis, milyen erőfeszítésekre, hány táblai és kuriai ítélet kiereszkolásra volt szükség, amíg a pénz behajtható volt. Elképzelhető, hogy mennyire illuzórius Válcovici közlekedésügyi miniszternek az az egyébként nemes törekvése, hogy a vasut igazgatósági tanácságaitól visszaszerezze az elmúlt két év alatt felvett tantiémeket, amelyeknek felvételéhez nem hiányoztak teljességgel a törvényes jogcímek. A közlekedésügyi miniszter gesztusa mindenesetre szimpatikus és erkölcsi bátorságra vall. Magánviselő a Jorga-kormány pártönkivüliségének bélyegét. A pártok ilyen vonatkozásokban nem igen szokták bántani egymást, különösen respektálva egymás érdekeit. Ahhoz sem férhet kétség, hogy az autonóm államvasutak igazgatótanácsának tagjai — vagy legalább is egyesek közülük — olyan összegeket kaptak, amelyek messze túlhaladják az állandó deficittel küzdő CFR fizetőképességét. Valóban egyedülálló az, hogy egy kereskedelmi vállalkozás tantiémek és nyereségrészesedést fizessen — a deficitből.

Más kérdés azután, hogy a visszakövetelt összegek behajthatók-e. Az érdekeltek a nyilvánosság előtt jelentik ki, hogy nem hajlandók eleget tenni Válcovici miniszter patetikuss felhívásának. Hivatkoznak arra, hogy sokat dolgoztak és hogy nagyon is felelősségteljes az a hely, amelyet betöltenek. Igazságszolgáltatási uton pedig csak igen kicsi összegek perelhetők vissza a CFR igazgatóitól. Az államvasutak autonómiájáról szóló törvény ugyanis igen rugalmasan van megszerkesztve. Egyik paragrafusba kimondja, hogy az igazgatótanács tagjai az üléseken való részvételért kaptak zsetonokon kívül havi fizetést is huzhatnak. Ebbe a paragrafusba belekapaszkodva, a perelt igazgatók meg fogják nyerni az ellenük esetleg megindított pert és az állam még a perköltségeket is viselni fogja. Annál is inkább, minthogy a kiutalt fizetések a CFR költségvetésében is elő voltak írva és ezt a költségvetést a parlament is ratifikálta.

A közlekedésügyi miniszter akciója mindenesetre alkalmas volt arra, hogy bepillantást engedjen abba a gazdálkodásba, amely az összes autonóm és nem autonóm állami intézményeknél folyik. A CFR állandóan hatalmas deficitekkel küzd és ha a legkisebb investációra van szüksége, azonnal külföldi kölcsön után kiabál. Ezzel szemben szemrebben nélkül fizet ki milliókat az igazgatótanács tagjainak, akiknek munkája nem tulságosan messzire terjedő és akiknek vagyoni és erkölcsi felelőssége is csak papíron létezik inkább. Még nem fordult elő, hogy az adófizető polgárok, akik végeredményben a vasut gazdálkodásának szomorú következményeit viselik, vagyoni felelősségre vonták volna a rosszul sáfárkodó igazgatókat.

A szomorú az, hogy ebben az országban, a mai elvadult erkölcsök mellett minden közhivatalt — bármilyen magas is legyen az — átmeneti stációnak tekintenek csupán — a meggazdagodás számára. Rezsimek jönnek, rezsimek mennek, az emberek változnak, de a kép ugyanaz marad: a hatalom szerencsés birtokosai teleszivják magukat az állami költségvetés türelmes emlőjéből. Nincs senki, aki egy kinevezést megtiszteltetésnek tekintene, a közért való munkát pedig egyébként is, mint a gyors meggazdagodás lehetőségének.

Csütörtökre meglepetésszerűen összehívták a parlamentet

A Jorga-kormány bemutatkozik a nemzeti parasztpárti parlament előtt, néhány sürgős javaslat megszavazását kéri, hogy a legrövidebb időn belül fel is oszlassa a jelenlegi törvényhozó testületeket. Tilea nem fogadta el az alminiszteri méltóságot, de a nemzeti parasztpárt vezetésével szemben támogatni fogja a Jorga-kormányt

Nem fizetik vissza a tantiémeket a CFR igazgatótanács tagjai

Bucuresti-Bukarest, április 28. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az egész bukaresti sajtó még mindig élénken foglalkozik azzal a cikkel, amelyet Tilea volt miniszterelnökségi alminiszter irt a Chemarea című hetilapba és amelyet szóról-szóra átvett a nagyváradi Gázeta de Vest is, a melynek a nemzeti parasztpárttal való kapcsolatai ugyancsak közismertek. A cikk válaszképpen jelent meg azokra a támadásokra, amelyeket a párt hivatalos lapja, a Patria intézett a Jorga-kormány ellen. Egyik legutóbbi számában azt írta a Patria, hogy „minden előre el volt rendezve a Jorga-kormányt illetően, Titulescu kísérletei görögütözes színjátékot szolgáltattak csupán a kormányváltáshoz. Tilea erre a következőket írja:

„Határozottan állítom, hogy semmi sem volt előre elrendezve“

„Határozottan állítom, hogy semmiféle előrendezve. Az okok, amelyek a nemzeti egyesülést meggyújtották, sokfélék, nemcsak egyesek lelkiismeretét terhelik, öfelsege a királyra azonban semmiféle hibás azért, ha a pártok nem tudtak megegyezésre jutni egymás között. Aki a részleteket ismeri, csak az mondhatja meg, hogy a pártok igényeinek kaoszából öfelsege számára nem volt más kiút, mint egy szakértőkből álló kormány Jorga apostol elnöklete alatt, akinek hazafiassága és erkölcsösége minden vitán felül áll. És minthogy nem volt más kiút, nem lehet mondani azt, hogy ez a kormány öfelsege személyes kormány. Csak annyiban öfelsegée, amennyire az összegek öfelsege kormányai voltak az 1919. évi parlamentáris kormányt kivéve. Minden kormány a királyé, tehát az országé is, de az ellenzék is öfelsegée kell hogy legyen. Ezzel azt akarom mondani, hogy a nemzeti parasztpárt soraiban semmi ok sem lehet a haragra azért, mert talán a mi közreműködésünkkel is ellenzékbe kerülünk. Eleget időnk lesz arra, hogy elgondolkozzunk a mult kikerülhetetlen hibái fölött, hogy megállapítsuk azt, amit a jövőben nem szabad csinálni s mindenekelőtt, hogy saját házunkban és udvarunkon megcsináljuk a nagy tisztogatást. Ha ezt megteszük, akkor öfelsege ellenzéké leszünk s holnap az ország kormányá“.

Nincs ellentét Tilea és a párt között

Nagy vonásokban ezt tartalmazza Tilea cikke, amelynek megértéséhez elegendő tudni azt, hogy a volt alminiszter az uralkodó által kedvelt fiatal politikusok közé tartozik. Egyes bukaresti lapok igyekeznek úgy beállítani a dolgot, mintha a nemzeti parasztpárt öregei, értve ezalatt Maniut és Vajdát, ellentétes álláspontot képviselnének az új kormányval szembeni magatartást illetően az ifjakkal, azaz a Chemaristákkal szemben, akik nem támadták Jorga kormányát és mindenesetre feltétlen hívei az uralkodónak.

Megírtuk egyébként, hogy Jorga táviratlag ajánlotta fel Tileának a miniszterelnökségi alminiszteri méltóságot. Tilea az Adeverul szerint levélben válaszolt a miniszterelnöknek, közölve, hogy különböző okok folytán a felajánlott méltóságot nem fogadhatja el.

Bucuresti-Bukarest, április 28. Károly király május 2-án, szombaton Temesvárra érkezik, ahol meg fogja tekinteni a katonai lovassági versenyeket. Az uralkodó kíséretében lesznek a kormány összes tagjai, élükön Jorga miniszterelnökkel, miután ez az első alkalom, hogy a király meglátogatja a Bánát fővárosát.

Teianu 32 ezer lejes órabért vett fel

Bucuresti-Bukarest, április 28. Az autonóm intézmények ellen vezetett vizsgálattal kapcsolatosan az Ordinea azt írja, hogy Teianu volt pénzügyi államtitkár a petróleumvezetékek autonóm pénztárától 32 ezer lej órabért kapot.

Brandsch alminiszter válaszal a támadásokra

Bucuresti-Bukarest, április 28. Az Epoque ma délutáni számában Brandsch kisebbségi alminiszternek egy nyilatkozatát közli. Brandsch kijelentette, hogy nem célja az öt támadó cikkelkel polemizálni. Ami a magyar sajtó egy részének támadásait illeti, erre azzal fog válaszolni, hogy a magyar kisebbségi sérelmeket a legrövidebb idő alatt és a legkonceilián-

A CFR igazgatósági tagjai nem akarják visszafizetni a felvett összegeket

Bukarest, április 28. A sajtó még mindig nagy cikkeiben foglalkozik a CFR igazgatósági tanács tagjai által felvett tantiémek ügyével. Egyes verziók szerint Válcovici közlekedésügyi miniszter ismert levele következtében az igazgatótanács összes tagjai lemondtak állásukról.

A tanács tagok nevében a ma délutáni lapokban Stanescu válaszal a közlekedésügyi miniszter levélre. Stanescu kijelenti, hogy a felvett fizetések visszatérítése úgy jogilag, mint erkölcsileg indokolatlan. A fizetéseket felvették a CFR költségvetésébe, ezt a költségvetést a parlament ratifikálta, tehát semmi kétség sem férhet ahhoz, hogy az igazgatótanács tagjai törvényes jogcímekkel vették fel fizetéseiket. Eppen ezért a kért összegek visszafizetését az igazgatótanács tagjai megtagadják.

A kormány egyébként a vasúthoz hasonló vizsgálatot vezetett be az összes autonóm intézményeknél. Vizsgálat folyik a monopól pénztárnál, a Monitorul Oficialnál, a nyugdíjpénztárnál, a Copsa-Mica Cujir vállalatnál, a petróleumvezetékek autonóm pénztáránál, a polgári aviatica vezetésénél, stb. A liberális lapok szerint ezek a vizsgálatok szenzációs eredményekhez fognak vezetni.

Argetoianu szorgalmasabb munkát kér

Argetoianu pénzügyminiszter ma délután Mihalescu pénzügyi államtitkár társaságában megjelent a legfőbb számvevőségi hivatalban, ahol magához kérte az összes főtisztviselőket és beszédet intézett hozzájuk. A pénzügyminiszter felhívta a tisztviselőket, hogy dolgozzanak szorgalmasabban és legyenek állandóan aszurban a pénzügyminisztérium munkájával.

sabb szellemben fogja elintézni. Ami pedig az Univerisulnak azt a megjegyzését illeti, hogy ő Romániában a pángermánizmus eszméjének letéteményese volna, kijelenti, hogy valóban tetőtől-talpig németnek érzi magát. Ez azonban nem akadályozza meg azt, hogy ő lojalis polgára ne legyen az országnak.

A bukaresti lapok értesülése szerint a munka- és egészségügyi minisztérium mellett munkaügyi alminiszteri állást fognak kreálni, amelynek élére dr. Topát, a Jorga-párt főtákarát nevezik ki. Cantacuzino professzor, a tárca vezetője kizárólag egészségügyekkel fog foglalkozni.

A legrövidebb időn belül sor kerül a választásokra

Az összes lapok teljes határozottsággal irnak arról, hogy a legrövidebb időn belül kiírják az új választásokat. Ezzel kapcsolatosan Jorgának egy jellemző kiszólását idézik. A miniszterelnökségi kabinetfőnök jelentette Jorgának, hogy egy képviselő akar vele beszélni.

Jorga kiszólt: — Ha képviselő, akkor siessen, mert nem lehet tudni, hogy meddig lesz képviselő. . .

A főtisztviselők nevében Alitianu vezér igazgató válaszal. Kijelentette, hogy a tisztviselők megteszik kötelességüket, de tul vannak halmozva munkával. Különösképpen a nyugdíj-fellebbezések okoznak sok gondot a számvevőségi hivatalnokoknak.

Összehívták a parlamentet

Bucuresti-Bukarest, április 18. A kormány meglepetésszerűen elhatározta, hogy április 30-án, csütörtökre rendkívüli szesszióra hívja egybe a parlamentet. A belügyminisztérium ma délután ennek megfelelő utasítást küldött szét az összes vármegyei prefektusokhoz, akik viszont felhívták a kerületükben tartózkodó képviselőket és szenátorokat, hogy csütörtök délután három órákor jelenjenek meg a törvényhozó testületek ülésén.

A parlament összehívása óriási fel-tűnést keltett országszerte. Politikai körökben feszült érdeklődéssel várják azt, hogy milyen fogadtatásban fogja részesíteni a parlament a Jorga-kormány bemutatkozását.

Argetoianu redukálni akarja a költségvetést

Bucuresti-Bukarest, április 28. A pénzügyminisztériumban tegnap délután Argetoianu pénzügyminiszter elnöklete alatt érkezett volt, amelyen a költségvetés redukálásának problémáját vitatták meg. Hír szerint Argetoianu el van határozva arra, hogy az anyagi kiadások terén nagyarányú megtakarításokat eszközöljön, amennyiben ez másképpen nem lesz lehetséges, úgy a kormány törvényjavaslatot fog a parlament elé terjeszteni a jelenlegi költségvetés módosítására vonatkozólag.

50 százalékos, a cse-
százalékos, az osztrák
kos utazási kedvez-
aniában 50 százalékos
érvényben, mely azon-
utazásra szól.
kedvezmény igénybe
vásárlásigazolvány most
bb városban beszeres-

megengedték ésüket

vezetői személye-
ak a rend biztosítá-
rosban, ahol kommu-
isérletektől lehet tar-
dörnhatóságokra biz-
megadását, vagy meg-

diákok

st rendeztek
verése miatt
k az egyetem aulájá-
rkban a fasiszta párt-
noz, onnan pedig a
elé vonultak, ahol
i mellett. Mussolini
ablakában és rövid
fasiszta diákokhoz.
több képviselője inter-
be Grandi külügy-
szeli események miatt

Még nem ért véget a spanyol forradalom

A köztársasági kormánynak óriási nehézségekkel kell megküzdenie. Spanyol vezető körök attól tartanak, hogy a kiábrándult tömegek a szélső-baloldali agitáció biztos zsákmányává lesznek

A spanyol kormány harca a pezeta stabilizációjáért

Madrid, április 28. Alig installálta magát az új köztársasági kormány, máris a legnagyobb nehézségekkel kell megküzdenie. Az első nehézségek a katalánok és a baszkok autonóm törekvéseiből származnak. Zamorra miniszterelnök egységes polgári Spanyolországról álmodott, a forradalom vulkánikus ereje azonban tulvitte az eseményeket a köztársasági harcosok elképzelései fölött s az egész polgári állam helyett a köztársasági kormány kénytelen a katalánok és a baszkok függetlenségének elismerésével a föderatív köztársaság eszméjét magáévá tenni.

A diktatura izolálta Spanyolországot

Ugyancsak súlyos nehézségekkel kénytelen a kormány a pénzügyi kérdések terén is megküzdeni. A pezeta stabilizálatlan hagyta maga mögött a monarchikus rezsim. Primo de Rivera diktatórikus kormányának pénzügyi politikája nélkülözött minden céltudatosságot és a modern gazdasági-pénzügyi adottságokhoz alkalmazkodó rendszert. Az 1926-os marokkói háború katasztrófális likvidálása után Primo de Rivera azt hitte, hogy fenn tudja tartani a pezeta árfolyamát azáltal, hogy megakadályozza a devizának külföldre való önzölését.

Ahelyett, hogy stabilizálta volna a pezeta, — amit könnyen megtehetett volna, hiszen a spanyol jegykiadó bank óriási ércartalék fölött rendelkezik, enofob intézkedésekhez nyúlt, amelyek azonnal éreztették hatásukat egy a belső forgalomban, mint Spanyolország külkereskedelmi kapcsolataiban.

A diktatura izolálta Spanyolországot Európa többi államaitól egy szigorú vámsorompóval és egy elhibázott pénzügyi politikával, amelyet az arannyal szembeni előítélet inspirált. Ugyanaz az arany, amelyet quintus Károly elveszített az amerikai dominionokat s amelyért kihívta a spanyolok ellen az indiánok még mindig eleven gyűlöletét.

Az új kormánynak kell megmenteni a pezeta

Az új kormányra vár az a feladat, hogy megmentse a pezeta az azoktól a kilengésektől, amelyek szeizmográf-ként jelölik meg nemcsak a belső gazdasági helyzetet, hanem egy rezsim tartósságát is. Indelcio Prieto, az új pénzügyminiszter letiltotta a tőkének külföldre való vándorlását. Ez az intézkedés azonban csak muló hatásos-ságu lehet. Eredményes volt az első napokban, midőn rajtaesippett néhány emigránst.

Csak a stabilizáció segíthet a pezeta. — csak ez az intézkedés védheti meg Spanyolországot azoktól a támadásoktól, amelyeket a pénznemén keresztül irányítanak ellene.

A többi frontok felől ugyanis súlyos veszedelem fenyegetik a köztársasági kormányt. Az első meglepetés Amerika részéről jött.

A washingtoni kormány elismerte ugyan a spanyol köztársaságot, ugyan akkor azonban kéri bizonyos háborús tartozások rendezését, amelyek nem kevesebb, mint százhusz év alatt gyűltek fel.

A spanyol kormánynak nagyon drágán kell megfizetnie a köztársaság elismerését. Az amerikaiak szerint ugyanis ezek a háborús tartozások összesen ötmillió 250 ezer dollárt tesznek ki. Amerika egyelőre kétféle dollár pontot kér, a fennmaradó összegre vonatkozólag pedig a lejáratok sürgős megállapítását. Az amerikai köztársaság fellépése hideg tusként érte a spanyol kormányt és a közvéleményt.

A köztársasági államforma a spanyol polgárság mentővéra

Bárhogyan is történt azonban, kétségtelen, hogy a köztársasági államforma volt a spanyol polgárság utolsó mentővéra. A kedélyek annyira fel voltak izgatva, a kormányok annyira képtelenek

voltak meglátni az ország reális helyzetét és orvosolni a bajokat, hogy a köztársaság mindenki előtt megmentő mithosz-ként lebegett. Az osztályharc elesített a politikai forradalom győzelmé előtt, az összes erők összefogása tette lehetővé, hogy az események vérontás nélkül zajlottak le s az államforma megváltozása a valóságban nem különbözött egy kormány változástól. Forradalmat még nem likvidáltak ennyire szívélyes formák között, mint ahogy ezt a jólnevelt spanyol hidalgók tették.

A spanyol forradalom még nem ért véget

Politikai körökben az a meggyőződés él,

hogy a spanyol forradalom még nem ért véget s hogy a köztársasági kormány installálása az első etapját képezi a tömegek megmozdulásának. A közégi választásokon, amelyek eldöntötték a királyság sorsát, sok helyen a köztársasági pártok több mandátumot kaptak, mint abány jeltöltjük szerepelt a listán. A köztársasági pártok vezetői maguk sem remélték oly nagy győzelmet, az események túllépték ezuttal is az emberi számításokat.

A köztársaság vezetői most attól tartanak, hogy a közeljövőben másodsor is tul fogják lépni őket.

A politikai fronton mindig megvan a kapituláció, engedmények és alkalmazko-

Tanascescu vezérfelügyelő és Bálint szeszinspektor vizsgálati fogságát meghosszabbították

Cluj-Kolozsvár, április 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék harmadik szekciója előtt ma újra tárgyalás alá került Tanasescu pénzügyminisztériumi vezérfelügyelő és Bálint dési adóhivatali ellenőr vizsgálati fogságának ügye. A feketeszesz

panamában való részvétel vádjával le-tartóztatott tisztviselőknak harminc napos vizsgálati fogsága lejárt és dr. Dunca Geró vizsgálóbíró a foglyoknak további fogvatartását kérte a törvényszéktől.

A törvényszék rövid tanácskozá-

után meghosszabbította a vizsgálati fogságot és Tanasescu, valamint Bálint újabb harminc napra lesznek lakói az ügyészégi fogházban, Tanasescu és Bálint egyébként védőik útján megfellebbezték a törvényszék ítéletét.

Antiszemita tüntetés Párizs uccáin

A királypárti szervezetek zsidóellenes nyomtatványokat terjesztenek a zsidónegyedben

Párizs, április 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia fővárosban az utóbbi időben az antiszemita propaganda egyre erőteljesebb méreteket ölt. Az Action Française köré csoportosult rojalisták a szóvivői a zsidóellenes kampánynak, amely már annyira elmérgesedett, hogy a Dreyfuss-

per óta nem volt példa az ország történelmében.

A „Camelots du roi“ revü királypárti ifjusági szervezet tagjai napok óta antiszemita brosúrákat osztogatnak a zsidónegyed uccáin és a járókelőkre ráerőszakolják a szervezet hivatalos lapjának megvásárlását. Teg-

nap délután zsidó ifjaknak egy csoportja jelent meg a zsidónegyedben és megakadályozta a röpiratok osztogatását. A királypárti ifjak segítséget kértek és kaptak. Éles összetűzésre került sor, amelynek folyamán mindkét részről több sebesülés történt.

Oriási szenzációkat ígér az élesdi rablógyilkos maffia ügyében megindított vizsgálat

A nagyváradai vezetőügyész bejelenti, hogy meglepő fordulatra van kilátás

Oradea-Nagyvárad, április 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az élesdi elvetemedett banditák megvasalva várják további sorsukat az ügyészség fogházában, de a biharmegyei kis mezővároska ennek ellenére sem ocsudott még fel rémületéből. Élesden és Nagyváradon is egyre nyíltabban suttogják, hogy a rablógyilkosok letartóztatásával korántsem oldották meg az élesdi rejtélyt és a rettegett napokat átélő lakosság ma sem érezheti még a közbiztonság teljes helyreállítását.

A nagyváradai csendőrkapitányságot nyílt levélben figyelmeztették arra, hogy nem minden ok nélkül volt a

nyomozás heteken keresztül teljesen eredménytelen és az elfogottaknak a lelkiismeretét nemcsak a két rablógyilkosság terheli, hanem különböző terrorcselekedetek és rablások, amelyeket egy egész bünszövetkezett követett el. Tekintélyes élesdi kereskedők jelentkeznek, akik eskü alatt hajlandók vallani, hogy azok, akik az első nyomozást vezették, elsiklottak komoly és alapos gyanuokok felett. A nagyváradai csendőrszárnny kapitánya éppen ezért ma kiutazott Élesdre, hogy bevezesse a vizsgálatot.

Secureanu, nagyváradai vezetőügyész ezzel kapcsolatban ma meglepő nyilat-

kozatot adott a sajtónak. A vezetőügyész nyilatkozata, amely információkat mindenben alátámaszta, így hangzik:

— Néhány napon belül meglepő fordulatról fogok nyilatkozhatni. Élesden különös módon vannak összekuszálva a szájak. Az a gyanu, hogy az elfogott banditáknak a lelkiismeretét nemcsak a két rablógyilkosság terheli. A vizsgálatot könyörtelenül le fogom folytatni és nem fogok megkegyelmezni, azoknak, akiket csak a legcsekélyebb mértékben is bünsnek fog találni a vizsgálat, akár hatóságok, akár magánszemélyek legyenek.

12 nap Kólozváron!

„Milyen legyen az otthonom“?

Április 29-től május 10-ig. -- 50 százalékos vasuti kedvezmény!

Az ország összes menetjegyirodájánál megkapja az utazási igazolványt. (aki a kolozsvári „Transilvania“ butorgyár butoraiból vásárol a kiállításon, annak ez a gyár megtéríti az utiköltséget és így Ön ingyen jött Kólozsvárra.) Bécs és Stuttgart kiváló művészei által berendezett körülbelül 15 szobában fog gyönyörködni. Látni fogja az igazi izléssel berendezett szobákat, a virágok, butorszövetek, szőnyegek színészet, a falak és drapériák, valamint a butorok közötti tökéletes összhangot stb., stb.

Ünnepi előadások a Román Operában és Román Nemzeti Színházban a kiállítás egész tartama alatt. A kiállítás látogatói a katalógusban levő szelvény alapján 30 százalékos engedményt kapnak.) Nagy Ióverseny Alsózsukon!

Nagy nemzetközi sportmérkőzések! Kzárólag Kólozsvárra jöjjon április 29. és május 10. között!

Anyagi gondjai kergették halálba az egyetemeccai palota legujabb öngyilkosát

Néhány sorban elbucszott feleségétől és azután követte el végzetes tettét a harmincnégy éves ablaktisztító munkás

Cluj-Kolozsvár, április 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tragikus öngyilkosság történt ma Kolozsváron, melynek Harasztosi Pál 38 éves ablaktisztító munkás az áldozata. Az Egyetem uca 1 szám alatti Első Magyar Biztosító palotájának harmadik emeletéről követte el végzetes tettét Harasztosi, aki összetört tagokkal maradt az udvar kövezetén. Ez az épület, ugylátszik, különösen vonzza az öngyilkosokat, akik ma éppen olyan sűrűn keresik fel, mint annakidején a Renner börtöri halálsorompót.

Harasztosi Pál déli tizenkét órakerent fel a harmadik emeletre. A lépcsőházban az épület néhány lakója találkozott vele, de egyiküknek sem tűnt fel az öngyilkosjelölt izgatott viselkedése.

Külsve azt a pillanatot, amikor a harmadik emelet udvarra néző folyosóján senki nem tartózkodott, Harasztosi levette magát az emeletről.

A földszinten lakók azonnal az udvarra tódultak, ahol borzalmas vértócsában, haldokolva találták meg a szerencsétlen embert. Azonnal kiszállították mentők a klinikára szállították Harasztosit, akiről megállapították, hogy koponyaalapi törést szenvedett, karja és lába pedig több helyen eltört. Harasztosi délután fél három órakerent anélkül szenvedett ki, hogy egy pillanatig is magához tért volna eszméletlen állapotából.

Harasztosi ma reggel még rendes munkájának elvégzésére indult el hazulról. Ezt erősíti meg az a körülmény, hogy az ablaktisztításhoz szükséges létrát és vedret lent hagyta az udvaron. A rendőrség azonnal nyomozást vezetett be annak megállapítására, hogy mi vihette a szerencsétlen embert végzetes tettének elkövetésére. A rajtalévő kopottas ruhában noteszt találtak, amelyben néhány sort irt feleségéhez. A levél tartalma a következő:

„Édes feleségem, bocsássatok meg, de nekem nem volt már mit keresnem ebben az életben.”

A noteszben pontos feljegyzéseket talált a rendőrség Harasztosi Pál magánéletére vonatkozólag. Néhány név szerepelt a feljegyzések között, amelyeknek tulajdonosai kisebb-nagyobb

Az új Remarque:
És azután... fve 200 lej
kve 270 lej

Utánvéttel küldi **LEPAGE CLUJ**

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-né több kütünő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vászonötéses könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az
UJ KELET könyvostályában

összegekkel tartoztak Harasztosinak. A szerencsétlen ember feleségének lelkére köti, hogy ezeket a kinnlévőségeket inkasszálja. Egy Aurel névvel jelölt egyént pedig arra kér, hogy viselje gondját családjának.

Kedden öt kommunistát vettek őrizetbe Kolozsváron

Cluj-Kolozsvár, április 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A május elsejei kommunista előkészületekre való tekintettel a kolozsvári sziguranca övintézkedésként néhány őrizetbevétel

Az öngyilkosság után a rendőrség azonnal értesítette Harasztosi Pálnét, aki a Kalauz uca 8. szám alatt lakik. Az asszony azonnal a klinikára rohant, azonban már csak holtan látta viszont szerencsétlenül járt férjét. Harasztosi öngyilkosságának oka ismeretlen. Feleségének sejtelve sincs, hogy miért követte el tettét férje, de az öngyilkosság okát abban keresik, hogy Harasztosi nagyon keveset keresett, többnyire munkanélkül volt és bizonyára anyagi gondjai örökték fel idegeit.

foganatosított. A keddi napon öt kommunista munkást vett őrizetbe a sziguranca és a ma valamint holnap, esütörtökön újabb letartóztatások várhatók.

Az utazási igazolványokat az 50 százalékos vasuti kedvezményhez katalógusainkba bekötve a kolozsvári, Calea Regele Ferdinand 13. szám alatt levő „HERMES” menetjegyiroda útján az ország legtávolabbi városaiban levő összes menetjegyirodáknak elküldöttük. A „HERMES” 29. számú telefonján minden felvilágosítást meg ad önnök.

Hatigeanu Simon rendőrkesztor elfoglalta hivatalát

Cluj-Kolozsvár, április 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tudvalevő, hogy Hatigeanu Simon kolozsvári rendőrkesztor pár nappal a Mironescu kormány bukása előtt három havi szabadságot vett ki, amelyet a külföldön akart eltölteni. Hatigeanu Simon azonban a megváltozott politikai helyzetben nem indult el külföldre, hanem Kolozsváron várta be a politikai helyzet kialakulását.

Kedden, Hatigeanu rendőrkesztor megjelent hivatalában és Vlad helyettes kesztorától átvette hivatalát. Miután a új kormány még egy erdélyi prefektust sem függesztett fel állásából. Hatigeanu Simon így állásában marad, ami Kolozsváron általános meglepetést kelt, mert Hatigeanu Simon működésével a lakosság minden rétegét kielégítette.

Brandsch ellen és Bitay mellett nyilatkozott a magyar párt

Cluj-Kolozsvár, április 28. A magyar párt elnöki tanácsa ma hozta nyilvánosságra Brandsch Rudolf és Bitay Árpád ki nevezésével kapcsolatban elfoglalt álláspontját. A kérdést a magyarpárti sajtó már napok óta tárgyalja és a magyar párt kommunikációjában most hivatalos helyről is kifejezésre jut az az álláspont, amely bizalmatlansággal viseltetik Brandsch ki nevezésével szemben.

A nyilatkozat hangsulyozza, hogy a kisebbségi államtitkári állás be-

töltése a kisebbségi pártok megkérdése és hozzájárulása nélkül történt és sajnálattal szögezi le, hogy a kormány választása olyan emberre esett, akinek politikai szereplése iránt az egész kisebbségi közvélemény bizalmatlan.

A Bitaynak felajánlott kisebbségi szakreferensi állás kérdésében a magyar párt leszögezte, hogy miután ez nem politikai, hanem hivatalnoki állás, Bitay legjobb belátására bizza, hogy elfogadjá-e azt, vagy sem.

Az egyház és állam szétválasztása, a szenátus megalakítása és a föderalizmus a főbb alapelvei a spanyol köztársaságnak

Letartóztatási parancsot adtak ki Berenguer tábornok ellen

Madrid, április 28. A spanyol minisztertanács tegnapi határozatával visszaállította az esküdtszék intézményét s úgy intézkedett, hogy bizonyos bűnperekben a nők is kerülhessenek az esküdtek közé. A kormány miniszter-

tanácsi határozattal megvonta a diktatura összes minisztereinek eddig megállapított nyugdíjilletményeit is. Ez vonatkozik az 1923 szeptember óta kinevezett miniszterekre.

De Los Rios közoktatásügyi minisz-

ter kijelentette az újságíróknak, hogy az általa kidolgozandó köztársasági alkotmány leglényegesebb alapelvei a következők: Az Egyház és állam teljes különválasztása, a második Kamara megalakítása és a föderalizmus.

A Daily Express barcelonai jelentése szerint Zamorra spanyol miniszterelnök fogadtatása külsőségekben igen meleg volt, de a katalánok továbbra is kitarának szeparációs törekvések mellett.

Madridi jelentés szerint Berenguer volt miniszterelnök ellen kormányelnöksége alatti kormányzati cselekményei miatt letartóztatási parancsot adtak ki Berenguer Franco tábornokot, a világhírű pilóta fivérét nevezte meg védőjéül.

Madridi jelentés szerint Zamorra spanyol miniszterelnök szerdán este a spanyol rádió beszédet intéz a dél-amerikai spanyolkultúrájú államokhoz.

Az Árvagondozó a helyi zsidó társadalom hathatósabb támogatását kéri

Április 26-án az Árvagondozó Kolozsvári Helyi Csoportjának Választmánya ülést tartott, melynek egyetlen pontja a Helyi Csoport mai helyzetének ismertetése volt. Az előterjesztett adatokból a következők tüntek ki:

A Helyi Csoport egyetlen rendszeres havi jövedelmét a tagdíjak képezik, melyek az utóbbi időben jelentős összeggel csökkentek. A tagok egy része kilépett, a másik redukálta havi hozzájárulását. Vannak olyanok, kik a városról való eltávolításuk következtében voltak kénytelenek a tagok sorából kilépni.

A lebonyolított akciók — a súlyos gazdasági viszonyok következtében — szintén sokkal kevesebbet jövedelmeztek, mint az elmúlt esztendőkből. Mindezen körülmények a Helyi Csoportot igen nehéz anyagi helyzet elé állították.

Az árvák nyomora sokkal nagyobb, mint működésének többi éveiben, sokkal nagyobb követelményekkel áll szemben az Egyesület, ezért a Helyi Csoport vezetőse a következő határozatokat hozta:

1. Elsősorban egy nagyszabású taggyűjtési akciót indít meg a jövedelem fokozására. Kivánatos volna, ha ezen akció elől a helyi társadalom egy tagja sem zárkózna el.

2. A kilépett tagokat körlevélben fogja felkérni, hogy ismét lépjenek be a tagok sorába.

3. Továbbá elhatározta, hogy blokkrendszer útján egy gyűjtést indít. Blokkokat fog elhelyezni, melyek megváltása csupán egy lejbe fog kerülni.

A vezetőség azon reményének adott kifejezést, hogy ezen akciók szép eredményrel fognak zárulni és így módon segítve lesz az Egyesület nyomott anyagi helyzetén. Az Árvagondozó Egyesület fontosságát úgy szociális, mint emberi szempontból már régen megismerték és így minden igaz zsidó igyekezete az lesz, hogy az árvák nyomorán ily módon segítsen.

?

Minden kérdésre feleletet ad a

A GENIUS KIS LEXIKONA (1931)
Teljes idegen szavak szótára, sport, filozófia, jog, közgazdaság, technika, stb minden szaváról felvilágosít
40.000 cikk, 800 kép, 64 műmelléklet
mert az eddigi 5 lejes bolti ár helyett

ára füzve 200 lej, kötve 240—e j

KAPHATO AZ UJ KELET KÖNYVOSTÁLYÁBAN

Hazaárulper fővá

Még az az ülés

Bucuresti-B Uj Kelet tud hadtest hadd békés és izga izzó hangulat kaszárnya ré get, magasran nulását és a ratának ezt a szárnya kapu szerv, a feygy bíró, aki első ványokat. Az bejáratánál v amelyet Pela végez.

Az emelet az egész kato át az emberek sem menekülne

Spe a k

Az üléserem elemi iskolai részre osztottak, egyik a s vádoltaknak. valóságos kiáll lictikról: fény szerelések, íróg telt üvegek, térképek, stb. A hadtestpa ciális tanácsot per tárgyalás Costandache kartól, tagjai p ezredes, Dob redes, Stoiescu rescu Anton ő séget Turbatu viseli. A tárg Iliescu.

Amikor a je lottak névsorá be őket a ter egész sereg vá távollétükben ság. A vádoltá kednek el a ter Pál nagyvárád mérnök foglal Andor mérnök gyártól. Varz férfias megjel ur, dr. Auslän mérnök, ha természetü, szig keretes szemü nincs a magat nagy a lovasti hájában, kator

Megjelent!

TOL

a 20. szá

Írta: I

(Doktori érteke zófia

Ára 60

Megrendelhető binea 39., vala osztályában a p

Ne válogasson! Gyermek ápolásra csak Höfert vegyen!

Hazaárulással és kémkedéssel vádolja a katonai ügyészség a kémkedési per fővádlottait

Kettőzött őrség veszi körül a Malmison kaszárnyát, ahol a kommunista kémkedési pert tárgyalják

Több napot vesz igénybe a háromszáz oldalas vádirat felolvasása. Bukarest leghíresebb ügyvédei vonultak fel a kommunista vádlottak védelmére.

Még az újságírókat is csak megmotosztás után engedik be az ülésterembe

Bucuresti-Bukarest, április 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A második hadtest hadbíróóságának máskülönbeként békés és izgalmtól mentes levegője izzó hangulattal telt meg. A Malmison kaszárnya rég nem látott annyira őrséget, magasrangú katonatisztek felvonulását és a kaszárnya jónéhány bejáratának ezt a kettőzött őrizetét. A kaszárnya kapujában áll az első kontrolszerv, a fegyveres őr mellett egy hadbíró, aki elsőnek revidálja az igazolványokat. Az udvar mélyén álló épület bejáratánál van a második ellenőrzés, amelyet *Pela* ezredes, királyi ügyész végez.

Az emeleten, a tárgyalóterem előtt az egész katonai ügyészség vizsgálja át az embereket és még az újságírók sem menekülnek meg a megmotosztástól.

Speciális tanács tárgyalja a kommunista pert

Az ülésroom nem nagyobb, mint egy elemi iskolai tanterem, melyet három részre osztottak be: egyik a tanácsnak, egyik a sajtónak, a harmadik a vádlottaknak. A tanács asztala mellett valóságos kiállítás látható a corpus delictikről: fényképezőgépek, rádiófelkészülések, irógépek, kémiai szerekkel telt üvegek, papírsomók, jegyzetek, térképek, stb. stb.

A hadtestparancsnokság egy speciális tanácsot jelölt ki a kommunista per tárgyalására, melynek tagjai: *Costandache* tábornok, a nagyvezérkari, tagjai pedig *Stoiescu* Calistrat ezredes, *Dobrotescu* Alexandru alezredes, *Stoiescu* N. őrnagy és *Teodorescu* Anton őrnagy. A katonai ügyészséget *Turbatu* királyi vezetőügyész képviseli. A tárgyalás jegyzője *Matei Ilescu*.

Eltűnt vádlottak

Amikor a jegyző felolvassa a vádlottak névsorát és egyenként citálja be őket a terembe, kiderül, hogy egy egész sereg vádlott eltűnt. Ezek fölött távollétükben fog itélkezni a hadbíró. A vádlottak egymás után helyezkednek el a teremben. Elsőnek *Salamon Pál* nagyváradi származású, 29 éves mérnök foglal helyet, mellett ül *Prot Andor* mérnök, a brassói repülőgépgyártól. *Varzaru* őrnagy a következő, férfias megjelenésű, civilbe öltözött ur, dr. *Ausländer* Cili bécsi vegyész-mérnök, haja kissé rendetlen. Kis termetű, szigorú külsejű nő, fekete-keretes szemüveggel. Semmi nőies nincs a magatartásában. *Hruska* hadnagy a lovastisztek elegáns egyenruhájában, katonás fellépésével kelt fel-

tűnt, míg mellette őszbecsavarodott apja foglal helyet. *Aradi Viktor*, *Bergner Imrivel* az utolsó padban ül. Nem messze tőlük *Szántó Dezső*, az ismert nagyváradi ügyvéd és újságíró.

Hazaárulás és kémkedés vádja

A feltett kérdésekre érdekes feleletek hangzanak el. *Prot* érezhető francia dialektussal mondja: Franciaországban születtem, francia vagyok, Brassóban lakom, mérnök vagyok. *Dr. Szántó Dezső*: ügyvéd vagyok és újságíró Nagyváradon. *Aradi Viktor* román és publicista.

A fővádlottakat általában hazaárulás és kémkedés vádjával illeti az ügyészség. *Vanzaru* őrnagy árulást, *Aradi Viktor* árulást és kémkedést, *Szántó Dezső* hazaárulást és kémkedésben való bűnrészes-ségben, *Bergner Imre* hazaárulásban való bűnrészeséget, *Sajó László* árulást és kémkedést, *Pap László* hazaárulásban és kémkedésben való bűnrészeséget követett el a vádirat szerint.

Mit mond a vádirat

Még mielőtt *Matei Ilescu* jegyző meg-

kezdte volna a vádirat felolvasását, a védelem pergáló indítványokat terjeszt elő, amelyeket a hadbíró elutasít. Ezután felolvassák a vádiratot, amelyet *Dumitriu* őrnagy állított össze. Megállapítja a vádirat, hogy a romániai szovjetkémkedés vezetője *Salamon Pál* mérnök volt, aki egyenes összeköttetésben állott a bécsi szovjetközponttal. Ide küldte *Salamon* a teljes anyagot, amelyet ügynökei től és informátoraitól szerzett be. Onnan ennek fejében pénzt küldtek az ügynökök fizetésére, valamint technikai irodák és atelierek fenntartására. *Verzaru* őrnaggyal először Bécsben találkozott *Salamon*, *Sicora* Hugó osztrák szovjetkém lakásán, akivel már két év óta dolgozott együtt. A mérnök konspiratív neve *ing. Wagner* és *ing. Rudolf*. *Salamon* Nagyváradon végezte a középiskolát, majd Danzigban mérnöki diplomát szerzett. Bécsben lépett összeköttetésbe a kémiszervezettel egy *Fritz* nevű egyén közvetítésével. Egy hónapot töltött Bécsben, majd összeköttetésbe lépett a romániai szovjetkémekkel, *Prot Andorral*, aki a brassói

London, Párizs és Róma diplomáciai tárgyalásokat folytat az osztrák-német vámunióról

Párizs, április 28. A Paris Soir szerint a bécsi tárgyaló delegációt visszahívták Bukarestbe. A német-román kereskedelmi tárgyalásokat most már addig nem is folytatják tovább, amíg a népszövetségi tanács a német-osztrák vámegyezmény kérdésében állást nem foglalt.

A római Tribuna azt a feltűnést keltő értesülését közli, hogy a londoni, párizsi és római kormányok között diplomáciai megbeszélések vannak folyamatban aziránt, nem volna-e helyesebb a Népszövetség tanácsának összehívása előtt összehívni az ausztriai

pénzügyeket ellenőrző bizottságot, hogy állást foglaljon a német-osztrák vámegyezmény ügyében s nyilatkozzék afelől, hogy nem áll-e ellentétben az egyezmény kötése az 1922 év októberében Genfben jegyzőkönyvileg vállalt kötelezettségekkel.

A Jorga-kormány is kiküldött egy kormánybiztost Máramarosba

Miloteanu közigazgatási vezérfelügyelő tanulmányozza a máramarosi nyomort

Bucuresti-Bukarest, április 28. Az összes kormányok programján szerepelt a máramarosi nyomor megszüntetésének kérdése. A nemzeti parasztpárti kormány legutóbb több miniszteri delegációt és kormánybiztost küldött Máramarosba a helyzet tanulmányozására, anélkül azonban, hogy gyakorlati értékű intézkedések is tör-

téntek volna.

A máramarosi helyzet tanulmányozását most tervbevette *Iorga* professor-kormányja is. A bukaresti lapok szerint a máramarosszigeti prefektura táviratilag értesítette a kormányt arról, hogy a megye lakosságának egyrésze éhezik és hogy a kormány sürgős intervenciójára van szükség. *Iorga* mi-

niszterelnök azonnal utasította *Miloteanu* közigazgatási vezérfelügyelőt, hogy utazzék a Máramarosba, a helyzet tanulmányozására.

Máramaros lakossága * kíváncsian várja, milyen eredménnyel fog végződni a legujabb, de minden bizonnyal nem utolsó kormánybiztosi kiküldetés.

A nyugalmazott tisztikar ingyen hajlandó közhivatalokat vállalni

107 nyugalmazott tábornok és 250 főtiszt ajánlotta fel szolgálatát a kormánynak

Bucuresti-Bukarest, április 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nyugalmazott tisztek *Baliff* tábornok elnöklétével tegnap rendkívül nagyjelentőségű ülést tartottak Bukarestben. Az ülésen résztvett 107 nyugalmazott tábornok és 250 főtiszt. A napirendi pontok letárgyalása után *Baliff* nyugalmazott tábornok, akít újra elnöknek választottak, indítványt terjesztett be, amely szerint a nyugalmazott tisztek figye-

lembevételére az állam pénzügyi helyzetét és költségvetési nehézségeit, díjtalanul hajlandó közhivatalokat vállalni. Az elnök indítványát a gyűlésen megjelent nyugalmazott tisztek határtalan lelkesedéssel fogadták. Az egész terem, mint egy ember felállva tapsolt és egyhangú határozatba ment, hogy a nyugalmazott tisztek ellenszolgáltatás nélkül felajánlják szolgálataikat a *Iorga* kormánynak.

A nyugalmazott tiszteknek ez a kétségkívül nemes intencióból fakadó, hazafias magatartása, vegyes érzelmeiket keltett Bukarestben. A nyugalmazott tisztikar nemes gesztusának megítélésénél demokratikus körökben nem hallgatják el azt az aggodalmat, amely a nyugalmazott tisztek politikai előretörését kíséri.

HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN

NE KIVÁNJÁ INGYEN A LAPOT,

mert nekünk is pénzbe kerül

Sürgösen küldje be előfizetési hátralékát az „UJ KELET“-nek

IAR üzemeknél volt alkalmazva és *Isrea* Averbuch-kal. *Salamon* vallomásaiban elmondta, hogy számára 12 ezer lej fixfizetést állapítottak le, holott *Prot* 5000, *Averbuch* pedig 6000 lejt kapott. 1929-ben *Vanzariu* is belépett a kémiszervezetbe, aki *Salamon* vallomása szerint 30—35 ezer lejt inkasszált havonta a szovjettől.

A 93-as szám

Prot mérnök *Salamon Pál* könyveiben 93-as szám alatt volt nyilvántartva. A nyomozás *Potról* a következőket állapította meg: Párizsban fejezte be mérnöki tanulmányait és 1926-ban belépett a *Trans Atlantic* hajózási részvénytársaság kötelékébe Havreban, ahol sűrűn járt kommunisták közé. Majd Brassóba szerződött le, ahol egy *János* és egy *Károly* nevű ágens útján összeköttetésbe lépett *Salamon Pállal*. *Prot* a román repülőgépgyártásról szolgáltatott adatokat *Salamonnak*. Két éven keresztül teljesített kémiszolgálatot a szovjetnek.

Ezután *Vanzaru* őrnagy bünlajstromát olvassa fel a tárgyalás jegyzője. A vádirat felolvasása előreláthatólag több napot fog igénybevenni

A tárgyalásra tanuként beidézték többek között: *Vaitoianu*, *Zotu* és *Rasu* tábornokokat, *Stan Vidrighin* mérnököt stb. A védelmet *Toma Draghu*, *Mora*, *Solomonescu*, *Banu* és *Dobrescu* látják el, *Vanzaru* védője *Räutu* őrnagy.

Lozó a helyi állam hathatóságát kéri

ragondozó *Kolozs*-nak *Választmánya* egyetlen pontja a helyzetének ismertetéséből a

gyetlen rendszeres díjak képezik, melyek jelentős összeggel egy része kilépett, a további hozzájárulását a városról való elvontak kénytelenülélni.

ők — a súlyos gazdálkodásban — szívesen jövedelmeztek, mindkét. Mindezen Csportot igen nehéz volták.

sokkal nagyobb, bi éveiben, sokkal kevesebb áll szemben az helyi Csport vezetőirozatokat hozta:

nagyszabású tagmegajánlás, ha ezen család egy tagja

t körlevélben fogja bejelenek be a tagok

hozta, hogy blokkolást indít. Blokkolások megváltása kerülni.

eményének adott ki-
ciók szép eredmény-
s ily módon segítve
mott anyagi hely-
ő Egyesület fontos-
mint emberi szem-
nemismerték és így
gyekezte az lesz,
án ily módon segít-

Érdekre ad a

EXIKONA (1931)

szótára, sport, fi-
ráság, technika, stb.
felvilágosít
44 műmelléklet
balti ár helyett

200 lej,
40—ej I

UJ KELET
TÁLYÁBAN

egyen!

Megjelent!

Megjelent!

TOLSZTOJ

a 20. század mérlegén

Irta: Dr. Stern Ignác

(Doktori értekezés a liegei egyetem filozófiai fakultásán)

Ára 60 lej és portó

Megrendelhető a szerzőnél: Cluj Str. Al-binea 39., valamint az Uj Kelet könyv-
osztályában a pénz előzetes beküldése
mellett

A KILENC SZERES HALOTT

„Kürten továbbra is rejtély marad“ — mondja az egyik szakértő

A düsseldorfi rendőrlaktanya sárga terméből, ahol az esküdtzéki tárgyalás lezajlott, egyenesen a panoptikumba masíroznak be Kürten Péter. Elődje és mintaképe, Jack, a hasfelmetsző mellé. Ott áll majd sárga viaszból barátságos mosollyal, szökén, jobb karján feltűrt kabátujjal, hogy a tetoválás látható legyen: törrel keresztülzúrt szív. A rémregényromantika ugyanis ami Kürten alakját körüllebegi, nem fog elenyészni kivégzésével, pedig a főtárgyalásnak az lett volna a feladata, hogy Kürtent és cselekedeteit kivetkőztesse a romantika köntöséből. A düsseldorfi tárgyaláson nem jogi, hanem tudományos problémát kellett volna megoldani és ez nem történt meg. A főtárgyalás pusztá formalitás maradt, nagystílusú színház, némi idegerforalmi propaganda-mellékkel. A város kissé proccolni akart azzal, hogy olyan nagystílusú gyilkos, mint Kürten, éppen őket tisztelte meg tevékenységével s ehhez képest nem sajnálták a költséget a guignoljáték kiállítására. A kaszárnyaterem átalakítása 11.000 márkát, vagyis nem kevesebb, mint 200.000 lejt emésztett fel. A posta külön telefonközpontot szereltetett a laktanyába. Háromszáz tanut vonultatott fel a perben, amelynek kimenetelére pedig előreláthatóan semmi befolyása nem lehetett a tanúk kijelentéseinek. Száz újságíró jött le a Kürten-per meghallgatására és a kilenc napig tartó tárgyalásról összesen tizenegyszer pernyi telefonbeszélgetést kapcsolt az ugynevezett Kürten-telefonközpont, noha kevés unalmasabb „szenzáció“ per zajlott le valaha, mint a düsseldorfi.

A tárgyalás folyamán egyetlen szó sem hangzott el Kürtenről és tetteiről, amit a közvélemény előzően nem tudott volna. Az esküdtbíró elnöke kínosan vigyázott arra, hogy a per unalmas maradjon. Amennyire dicséretreméltó az ügykezelés megakadályozni, hogy a tárgyalással kapcsolatban a jóízű és az erkölcsökön holmi érdekesség-hajhász újságtudósítók révén csorba essék, annyira hibázhatatlan, hogy a bíróság tevékenysége kimerült ebben. A bíróság, az ügyész, sőt a védő is mind azt ambicionálták, hogy megteremtse a szobatiszta kégyilkos típusát és közben nem tudtak megbirkózni a beszámíthatatlanságról intézkedő 51-ik paragrafus hiányosságaival és az orvosszakértők betűhöz kötött korlátozottságával.

A törvényszéki elmeszakértők mereven arra az álláspontra helyezkedtek, hogy Kürten teljesen birtokában van szellemi képességeinek, tehát nem esik az 51-ik paragrafus alá. Annak a vitatásába azonban, hogy egy szellemileg teljesen normális ember nem lehet-e kiszolgáltatott rabja beteg, perverz nemi ösztöneinek, nem mentek bele sem a szakértők, sem a bíróság, sem az ügyész, de még a védő sem. Holott ez a kérdés lényege. Ha valaki a paragrafusnak nemesak a betűit, hanem a szellemét nézi, az előtt nem lehet kétségtelen, hogy nemesak az beszámíthatatlan, aki szellemi képességeinek elégtelenségénél fogva nem tud bizonyos kisértésnek ellentánni, hanem az is, akinél beteges ösztönei következtében olyan erősek ezek a kísértések, hogy nem tud nekik ellentánni, noha szellemi képességei különben elégségesek.

A szakértői vélemények hemzsegnék olyasfajta megállapításoktól, hogy „Kürten maga is elismeri, hogy a gyilkosságokat előre megfontolt szándékkal követte el“ és azt is vakon aláírják, hogy a gyilkos a véres merényleteket „a társadalom iránti bosszúból“ követte el. Pedig, hogy Kürtennek ezek az állításai a kettéhasadt ember egyik felének találgatásai saját magának a másik feléről, azt az iskolázott fülnek rögtön ki kell hallani. A szakértőknek nincs füle. Nem hallották meg Kürten vallomásának legösszintébb és legfontosabb mondatait sem, amelyek egy-egy mellékes megjegyzés formájában a gyilkos állati vonatkozásaira világítottak rá. „Olyan szemem van, mint a macskának, a legsötétebb éjszaka is láttam, mindig a vért folyani“. Vagy: „A bagoly huhogása éppúgy megnyugtató és kielégítő, mint a vér“. Ezeket a mondatokat a kettéhasadt ember másik fele mondta. Itt kellett volna őt a szakértőknek megfogni, itt kellett volna közel-hatolni hozzá.

De a szakértők megelégedtek a gyilkos saját szakvéleményével. A szokásos vízvizsgálat és a pupillareakció kontrollja nem maradt el. De az már nem jutott a szakértők eszébe, hogy Kürtennek az éjszakával való állati kapcsolatait kellene inkább megvizsgálni.

Kár szót vesztegetni rá, hogy Kürtent örökre el kell különíteni a társadalomtól. De minek a halálos ítélet? A büntetés célja, állítólag, nem az elrettentés, hanem a megjavítás. Megjavul Kürten, ha lefejezik? De még az elrettentés sem lehet ok halálos ítélet hozatalára ebben az esetben. Akik — hálistennek nincsenek sokan

Végképen holtpontra jutottak a francia-olasz-angol tengerészeti tárgyalások

Róma, április 28. Az olasz kormány elküldötte válaszáat a francia tengerészeti javaslataira. Beavatottak szerint a jegyzék a francia előterjesztéseket elfogadhatatlannak minősíti. Az olasz választ valószínűleg csak napok múlva hozzák Párisban nyilvánosságra. Angol jelentés szerint a francia-olasz-angol tengerészeti tárgyalások

beteges ösztönből vetemednek gyilkosságra, mint Kürten, azokat semminő példával sem lehet visszasziasztani és elrettenteni. A példa csak az észre hat, az ösztönrre nem, az ilyen esetekben pedig az ösztön késél, nem az ész. Kürten halálraítélése, akármilyen szempontból is nézzük, értelmetlen cselekedet.

Es ezt a halálos ítéletet — a szakértők hozták. A szakértők, akiknek nevében Raether professzor így fejezte be a véleményét: „Be kell ismernem, hogy Kürten nekem továbbra is rejtély marad“.

végképen holtpontra jutottak. A Daily Herald szerint Anglia nem fogadhatja el az elavult csatahajók pótlása tekintetében elfoglalt francia álláspontot.

Az angol válaszijegyzék ellenjavaslatokat tartalmaz és álláspontjában megegyezik a flottaleszerelési tárgyalások tekintetében az olasz állásponttal.

Az indiai rendőrség titokzatos tömeggyilkos után kutat,

aki 3 év leforgása alatt 16 embert tett el láb alól

London, április 28. Az indiai Delhi-ből érkezett távirat jelenti, hogy a rendőrség titokzatos tömeggyilkos után kutat, aki 3 év leforgása alatt 16 embert tett el láb alól. A gyilkosnak az a rendes módszere, hogy különösen férfiakat magános helyre csal és ott valamilyen ürügy alatt árkot ásat velük. Munkaközben éles takarmányvágó szerszámmal megöli a kiszemelt áldo-

zatot, füleit levágja, hogy a fülbekapcsolt aranykarikákhoz hozzájusson. A delhi rendőrség megállapította, hogy a gyilkos az elmúlt évben 10 nap alatt 10 embert ölt meg ilyen módon. A detektívek nagyarányú nyomozásba fogtak. A rendőrség emberei aranykarikákat hordanak nyomozás közben a fülükben, hogy a gyilkos figyelmét magukra tereljék.

Ejjeli bandaharcok Berlin uccáin

Revolvercsata a vendéglőben. A banditák elmenekültek

Berlin, április 28. Az elmúlt éjjel Berlinben megint súlyos bandaharcok folytak le az uccákon. Ezúttal egy rendőrtisztviselőnek volt összetűzése a „Ringverein“ nevű banda egyik tagjával. Az eset az uccán folyt le és nagy feltűnést keltett. A rendőr szolgálati helyén állott, amikor egy szemmel láthatólag berugott férfi lökdönsni kezdett egy ugyancsak ittas asszonyt. A járókelők közül többen a nő partjára állottak, mire a durva férfi ezeket is elverte. Amikor a rendőr beavatkozott ezt is megtámadta, a berugott ember revolvert rántott, a rendőr azonban megelőzte és altestén találta. Hamarosan kiderült, hogy a berugott támadó az „Immertreu“ nevű alvilági egyesület tagja volt. A támadót a kórházba szállították, ahol haldoklik.

Berlin keleti városrészeiben ugyan csak összeütközés történt az alvilág banditái és a rendőrök között. A Lichtenberg nevű városrészben az egyik vendéglős megtiltotta a banditáknak, hogy helyiségébe járjanak, mire az alvilág elhatározta, hogy bosszút áll a vendéglősen. A vendéglős tudomást szerzett a terről és a rendőrség védelmét kérte. Az elmúlt éjjel 12 óráig nagyobb rendőri készültség védte a vendéglőst, amikor azonban semmi gyanus nem történt, éjjel 1 óra tájban a rendőrség elvonult. A gonosztevők megvárták ezt a visszavonulást és negyedórával később betértek a helyiségbe, ahol szó nélkül söröskancsókkal, székekkel és boxerekkel támadtak a vendégre. Rettenetes pusztítást vittek véghez a lokálban és a vendéglős kénytelen volt revolverét használni. A banditák egyike holtan rogyott össze. Közben a rendőrséget megint alarmozták, de a banditáknak sikerült megszökniük és egyetlen egyet sem fogtak el közülük. A berlini rendőrigazgatóság azzal a kéréssel fordult a belügyminisztériumhoz, hogy a berlini alvilág sakkban tartására szolgáló rendőrlégénységet megerősítsék. Eddig csupán tizennyolc tisztviselő és né-

hány osztag rendőr állt ebből a célból rendelkezésre, de ezek sem foglalkozhattak kizárólag a banditákkal, mert főfeladatuk a titkos prostitúció ellenőrzése volt. Berlinben nem kevesebb, mint harminc jól megszervezett, ugynevezett „birkózóegyesület“ van, amelyek tagjai majdnem kizárólag banditák és az egyesületek tekintélyes vagyonnal rendelkeznek. Az egyesületeken kívül van még ötven-hatvan ugynevezett „klikk“, amelyek tagjai olyan fiatal fiúk és lányok, akiket a banditák még nem ismertek el, hanem kezdőknek tekintik őket, akiknek még alapos kiképzésre van szükségük mielőtt a birkózóegyesületekbe felvehetnék őket.

Olcsó népszerű regények:

Crocker: Csáládi hasonlatosság	40
Ohnet: A Croix-Mort grófnő	40
Courths Mahler: A látszat csal	40
Courths Mahler: Lind Dora titka	40
Courths Mahler: Az igaz asszony (Milliók Könyve kiadása)	28
Oppenheim: Kalandorok és Milliárdosok (Milliók Könyve kiadása)	25
Dell: A Fekete lovak (Milliók Könyve kiadása)	80
Rudolf Stratz: Régi regény (Milliók Könyve kiadása)	28
Georg Fröschel: Soha ilyen nászutaszt (Milliók Könyve kiadása)	28
Peter Bolt: Asszony nélküli város (Milliók Könyve kiadása)	28

OLCSÓ PETŐFI KÖTETEK

Borus szerelem gyöngyei	
Felhők és fellegek	
A forradalom viharában	
A boldogság révében	
Az Apostol	
János vitéz	
Küzdelmes évek	

Kötetenként 20 lej.

Kapható:

az UJ KELET

könyvosztályában utánvétellel, vagy az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett.

SPORT

Jegyzetek a Piller-Petschauer közdelem marogójára

Dr. Fuchs emlékezőes története ujal fel Budapestén

Cluj-Kolezsvár, április 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden beszámoltunk tegnapi számunkban arról, hogy Petschauer Attilát, Magyarország olimpiai bajnokát a vasárnapi bajnoki döntőben Piller György százados mögött második helyre dobta vissza a zsüri ítélete. Senki nem vonja kétségbe Piller György kiváló kvalitásait és azt sem, hogy Piller György egyenlő ellenfélként mérheti összes erejét Petschauerrel, de a mellőzésnek ez a módja annyira feltűnő, hogy arról még a budapesti rádió riportere is az indignálódás hangján referált hallgatóközönségének. Sorozatosan ismétlődött még a magyar vízsport történetében az, hogy a hivatalos sportkörök otthon elnyomják a zsidó versenyzőket, akik ugy látszik csak a külföldi babérok elnyerésére használnak fel. A sportembereknek még élénken emlékeztében él dr. Fuchs Jenőnek, a kétszeres világbajnok magyar zsidó vívónak a hivatalos sportkörökkel vívott harca. Dr. Fuchs sorozatos belföldi balsikere után, amelyeknek során mindig a zsüri bizonyult erősebbnek, 1908-ban résztvett a londoni olimpiászon és fölényes győzelmek után világbajnoki címet nyert. Fuchst azonban hazájában nem érte a győzelemért az az ünneplés, mint azokat a küzdőtársakat, akik a hivatalos sportkörök előtt is igazán magyarok voltak. Ugyanabban az évben, Fuchst olyan feltűnően nyomták el az országos bajnokságokon, hogy a botránytól az egész magyar sportsajtó hangos volt.

Fuchs természetesen nem tehetett egyebet, minthogy megnyugodjék a zsüri ítéletében. Ugyanakkor azonban nyilatkozatot adott, amelyben kijelentette, hogy soha többé nem indul olyan versenyen, amelyen magyar zsüri dönt. Ezt a fogadalmát meg is tartotta és dr. Fuchst több magyar versenyen senki nem látta. A nagyképűségű sportember nem trenírozhatott, különösen pedig nem volt alkalma többé versenyrutinját fejleszteni. Mégis a sport közönség és főleg a szövetségi grási meglepetésére dr. Fuchs váratlanul benevezett a stockholmi olimpiászra. Még a legoptimistább Fuchs drukkerék is kétkedve néztek a bajnok indulása elé. Tudták, hogy Fuchs négy éve nem versenyzhetett, tréningje nem volt és feltételezték, hogy régi nagy formáját elvesztette. De Fuchs minden pesszimizmusra rácafozott: a stockholmi olimpiászon fölényesen nyerte meg a kardvívás világbajnokságát, maga mögött hagyva az „igazi“ magyarokat, akik a szövetség mindenható protekcijával jelentek meg az olimpiászon.

Fuchs, stockholmi győzelme után újra indulni akart magyar versenyeken. De itt ugyanazzal a szellemmel találkozott szembe, mely négy évvel ezelőtt elriasztotta a versenyzőt. És Fuchs ismét vissza vonult. A világháború egyébként is útját állotta a világvizsolyoknak és Fuchs neve így már-már feledés homályába merült. A világháború utáni években került felszínre újra dr. Fuchs neve. A kiváló vívó indulni akart a párizsi olimpiászon 1924-ben. Kétszeres világbajnoksága nyilvánvalóan predestinálta erre, de a magyar kurzus elnyomó politikája most még inkább érvényesült. Fuchst nem jelölték a magyarok is így most már a világbajnoki címért nem startolhatott többé.

Fuchs bajnokságainak tanulságos történetét azért tartjuk szükségesnek felleveníteni, mert Petschauer Attila esetében nyilvánvaló analógiát vélünk felfedezni. Nem csodálkozunk, ha Petschauer, aki nem is MAC tag és nem is aktív kapitánya a magyar honvéddhad-seregnek, hanem egyszerűen csak egy zsidó, éppen úgy vonná le meg nem érdemelt vereségeinek konzekvenciáit, mint ahogy annak idején azt Fuchs tette. Hivatalos magyar sportkörökben még mindig az a szomorú morál diktál, mely megfélemlítő mértékben befolyásolta is a külföldi sportkörök véleményét a belföldi magyar versenyek realitásának megítélésében. Természetesen így sikerül a favorizált egyesületeknek, elsősorban a MAC-nak, mely a kurzus első éveiben kutyákat és zsidókat nem engedett klubhelyiségébe belépni, sikert sikerre halmozniok a belföldön.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bázsgai zsidóság napilapja
 Szerkesztő: Dr. Marton Erőss
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 Helyi elnökség: csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Ujra Malinov kapott megbízást az új bolgár kormány megalakítására. Szófia-ból jelentik: Boris király ujra megbízta Malinov demokrata vezért a kormányalakítással. A dezinált miniszterelnök a bolgár sajtóiroda munkatársának kijelentette, hogy kormányalakítása kereteit a király szabta meg.

— A török kormány elfogadta az Európa-bizottsági ülésre szóló meghívást. Párizsból jelentik: Konstantinápolyi jelentés közli, hogy a török kormány tudatta a népszövetségi főbizottsággal, hogy Törökország elfogadja az Európa-bizottsági ülésre szóló meghívást és hajlandó delegációját kiküldeni a gazdasági jellegű problémák megvitatására.

— Fischl Frigyes átadta a magyar rendőrségnek. Bécsből jelentik: Fischl Frigyes, Steinhertz gyilkosát ma reggel nyolckor Hegyeshalomnál az osztrák detektívek átadták a magyar határrendőröknek, akik fedezet alatt a győri ügyész ségi fogházba szállították Fischl Frigyeset.

— Tévedés azt hinni, hogy hashajtóra csak a székrekedésben szenvedőnek van szüksége. Az egészséges ember is ügyeljen arra, hogy belei naponta kitisztaljanak. Artin dragée az orvosok által ajánlott enyhe, biztos, olcsó hashajtó.

A BTC tornászai a KKASE vasárnapi disztornáján. A KKASE ágilis vezetőségének sikerült nemzetközi disztornájára megnyerni a BTC részvételét. Megjelennek a versenyen Pelle István világbajnok és Péter Miklós, a világbajnokság második helyezettje is.

— Értesítés. Tisztelettel értesítjük t. vevőinket, hogy helyiségünket áthelyeztük Unió uca 2. sz. alá az emeletre. Decor iparművészeti és gyermekruha szalon.

— László Ilma hangversenyei Tordán és Kolozsváron. Az erdélyi származású kiváló zsidó hegedűművész, László Ilma, aki, mint arról az Uj Kelet megemlékezett. Magyarországon, illetőleg Budapesten nagy sikereket aratott. Erdélybe érkezett. Ez alkalomból két erdélyi városban fog hangversenyt rendezni. Tordán a jövő hó 5-én önálló koncert keretében lép fel a kiváló hegedűművész, mely alkalommal Händel, Mendelssohn, Sarasati legszebb darabjait fogja előadni. Május 7-én Kolozsváron a Magyar Zene-konzervatórium zenekari hangversenyének keretében lép fel a kivételes képességekkel rendelkező, fiatal művész, aki ezúttal Mendelssohn hegedűkoncertjét játssza. Rónaiak, a kolozsvári Román Opera tehetséges fiatal karnagyának közreműködésével. Mindkét koncert iránt úgy Tordán, mint Kolozsváron komoly érdeklődés nyilvánul meg.

— Szép kézi husvétii pászka (macesz) kapható olcsó árban Hellmannál. Telefon 4-94.

— Tényleg rendkívül értékesek a „Milyen legyen az otthonom?“ kiállítás katalógusa által elérhető kedvezmények. A katalógus, melynek ára 40 lej, következőket tartalmazza: 1 darab 20 lejes belépőjegyet kétszeri látogatásra (ezen különleges, kétszeres belépőjegy be van kötve a katalógusba), ami már magában megfelel a katalógus teljes árának; ezenkívül a Román Államvasutak összes vonalaira érvényes 50 százalékos kedvezményre jogosító igazolványt, valamint a kiállítás teljes időtartama alatt a Román Opera és Román Nemzeti Színház előadásaira 30 százalékos kedvezményre jogosító szelvényt, az „Astória“ és „Newyork“ szállodákban a kiállítás egész tartamára a szobák áraiból 20 százalék, a Czell étterem és büffé, a „Newyork“ szálloda étterme és Kristály Palace kávéház és bár áraiból 40 százalék kedvezményre jogosító szelvényt. A kiállítás katalógusát az ország összes menetjegyirodái, valamint Kolozsváron a Rudolf Mosse vállalat Regina Maria 24. alatti irodája, a „Románia Artistica“ színházi ügyökség főtéri kioszkja és az „Uhu“ Calea Regele Ferdinand 20. szám alatti könyvkereskedése árulja.

A portugál kormánycsapatok bevonultak Madeira fővárosába

A kormánycsapatok rendre elfoglalták a forradalmárok védelmi vonalait

Párizs, április 28. A Matin lisszaboni távirata szerint Madeirában megindultak a harcok a partra szállani készülő portugál kormánycsapatok és a madeirai felkelők között. A szállítóhajók tegnap Funchaltól 20 km. távolságban csapatokat tettek partra. A katonák támadást intéztek a felkelők ágyútűzében a forradalmárok rádióállomása ellen, amelyet 73 felkelő védett négy ágyúval. Rövid ideig tartott harc után a felkelők megfutamodtak s 16 foglyot hagytak hátra a kormánycsapatok kezén. A kormánycsapatok parancsnoka elrendelte a rádióállomás összerombolását. Ennek befejeztével a csapatok ujra visszatértek a szállítóhajókra. A küzdelem tovább tart Madeirában. A kormánycsapatok repülői sorra hallgattatják el a forradalmárok ágyúütegeit bombákkal.

Ujabb jelentések közlik, hogy a négy hét óta a felkelők birtokában tartott Funchalt a kormánycsapatok bevették. A város elfoglalása előtt másfél óras harc folyt le. A kormánycsapatok rendre elfoglalták a forradalmárok védelmi vonalait s be is vonultak a sziget fővárosába. Ezzel a madeirai felkelő-mozgalom máris megbukottnak tekinthető.

— Cionista Dienst. A helyi csoport ma esti Dienstjén (City-kávéház különterme) dr. Weisz Jenő fog előadást tartani.

— Előidény Pöstyénben. A közeposztály számára különös kedvezmények. Dacára a nehezen beköszöntött tavasznak, Pöstyén-fürdőben igen élénk élet van. A fürdővendégek között különösen sok német, angol, holland és magyar van. A fürdőgazgatóság a közeposztály számára különösen nagy kedvezményeket léptetett életbe, hogy megkönnyítse mindenkinek, még a legszegényebb néposztálynak is a Pöstyénben való gyógyulást. Az árak minden tekintetben lényegesen olcsóbbodtak, ami a mai gazdasági viszonyokra vezethető vissza.

— 350 millió lira értékű ipari cikket szállít Olaszország Oroszországnak. Rómából jelentik: Az olasz ipar újabb vállalt oroszországi szállításaira vonatkozó egyezményt tegnap aláírták. Az egyezmény 350 millió lira értékű termék szállítására szól.

— Bäcklin-képet szerzett a berlini múzeum. Berlinből jelentik: A berlini múzeum a napokban megszerezte Bäcklinnek egyik leghíresebb festményét: a Tavaszitét, amelyet a művész 1886-ban festett. A kép, amely eddig magántulajdonban volt, a florenci Arno-völgyet ábrázolja, amikor a szántóföldek virágzófelben vannak.

Elővételi pénztáraink

A „Milyen legyen az otthonom?“ kiállításra egyelőre következő helyeken nyíltak meg: SZINHÁZI ÜGYÖKSÉG, Piața Unirii (Kioszk), „UHU“ KÖNYVKERESKEDÉS, Calea Regele Ferdinand 20., „STANDARD“ IRÓGÉPVÁLLALAT, Str. Regina Maria 14. (Telefon 8-45).

— Négy bomba robbant egy zágrábi parkban. Zágrábból jelentik: A vasuti állomás közelében levő parkban ma hajnalban egymásután négy bomba robbant. A park üres volt s az explóziók sem sebesülést, sem más jelentős anyagi kárt nem okoztak.

— A művész tragédiája. Bécsből jelentik: Rudolf Fitzner, az európaszerte hírnevesebbé vált Fitzner-kvartett megalapítója, súlyos helyzetbe került. Fitznernek nemrégiben tragikus módon halt meg a felesége, ami annyira mélyen sújtotta a művészt, hogy azóta nem volt képes hivatását folytatni és így semmi jövedelme sem volt. A bécsi zenészek most hangversenyeket adnak a nyomorba jutott művész feljegyzésére.

— Madridban ült össze a szakszervezetek nemzetközi kongresszusa. Madridból jelentik: A nemzetközi szakszervezeti kongresszus ma megnyílt a köztársasági kormány több miniszterének jelenlétében. A külföldi vendégek közül Vandervele üdvözölte a köztársasági Spanyolországot.

— Földalatti vonatok ütköztek össze Párizsban. Párizsból jelentik: Tegnap este félnyolc körül két földalatti szerelvény az állomások közötti váltókereszteződésnél összeütközött. Az első kocsik nagyon megrongálódtak. Nyolcvan utas többé-kevésbé súlyosan megsebesült. Halálosan senki sem sérült meg. Az utasok között az összeütközés óriási pánikot keltett. Este félnyolc óra éppen az az idő, amikor a párizsi földalatti vasutnak legnagyobb a forgalma, százezrek utaznak egy-egy vonalon, az egymást gyorsan követő vonatokon. Ezt a forgalmat az összeütközés folytán teljesen be kellett szüntetni, ami nagy zavarokat okozott a francia fővárosnak a központból távolabbi vidékekre hazatérő közönség körében.

— Színész ne politizáljon. Drezdából jelentik: Tunis német énekes, a drezdai állami színház tagja ellen több ízben tüntettek a városban, mivel a színész állítólag nemteljesen kijelentéseket tett. Hétfőn este a Mosoly országa operett előadásánál a publikum zaptójásokat dobált a színpadra, úgy, hogy a rendőrség gumibotokkal volt kénytelen rendet csinálni. A színház igazgatósága most elhatározta, hogy Tunist egyelőre nem engedti többé szerepelni.

Ön is meggazdagodhatik,
ha HUGO HORWITZ & Co. bankháznál
 Wien I., Franz Josefs Kai 65.
 egy sorsjegyet vásárol.
 Egyetlen egy sorsjeggyel hatalmas összeget S 800.000 = 2.000.000 lejt nyerhet!
 Az osztrák osztálysorsjáték a legbiztosabb a világon!
 84.000 sorsjegy 42.000 nyeremény és premiai.
minden sorsjegy okvetlenül nyer!
 Az osztrák osztálysorsjáték főbb nyereményei:
 1. Premia 500.000 schilling 12.500.000 lei
 1. Főnyeremény 300.000 schilling 7.500.000 lei
 2. nyeremény á 100.000 schilling 5.000.000 lei
 2. nyeremény á 80.000 schilling 4.000.000 lei
 azonkívül két 60.000, egy 50.000, két 40.000 schillinges és több más nyeremény. A nyeremények végösszege:
13.406.400 Schilling — 335.160.000 lei
Az első osztály húszáza 1931. május 19 és 21.
 Minden nyereményt azonnal, minden levonás nélkül készpénzben kifizetünk.
 A húzás után üzletfeleinknek megküldjük a sorsolási eredménylistát.
 Rendeljen még ma. Szerencséjét megalapozhatja.
 A sorsjegyek ára: Egész S. 48— Fél S. 24— Negyed S. 12—
 Lei 1200— Lei 600— Lei 300—

NAPROL-NAPRA

*
 A francia békebizottság felhívást intézett a lakossághoz, amelyben adományokat kért német munkanélküliek gyermekei Franciaországban történő elhelyezésének lehetővé tételére. Eddig erre a célra 22 ezer frank gyűlt össze.

Cochet és Merlin francia tenniszezők ma autodefektjük miatt elkésletten érkeztek Szegedre, ahol a Kehring-Cabrovitz magyar párossal revánsmérkőzést játszottak le. A meccset az eső két ízben is megszakította s nem is nyert teljes befejezést a sötétség beállta miatt. Az első szettet a franciák nyerték 6:4 arányban, míg a másodikat a magyar pár váratlanul impozáns fölényrel 6:0 arányban nyerte. A harmadik szettet 4:4 állásnál eső miatt félbe kellett szakítani. Az eső elállta után ujra kezdtek a szettet s ezt a franciák 8:6 arányban a maguk javára döntötték el. A következő szett 6:1 arányban ujra a Kehring-Cabrovitz páros biztos zsákmanya lett. Nagy közönség lelkesen élvezte a szép játékokat.

A Times newyorki jelentése szerint az amerikai Farm Board és a kínai kormány között tárgyalások vannak folyamatban a felesleges amerikai buzakészletek elhelyezése iránt. A Farm Board kész a szükséges buzamennyiséget világpiacii áron alul is átengedni a kínai kormánynak. A világ gabonapiacain nagy érdeklődéssel tekintenek a tárgyalások eredménye elé. Különösen Európát érdekli a tárgyalások eredménye, mert ha a megegyezést sikerül létrehozni, megszűnne az európai gabonapiacokon a tömeges amerikai buzakínálat.

A római nemzetközi hangverseny-szövetség befejezte konferenciáját. Foglalkoztak többek között a rádióábrítel kérdéssel, továbbá énekkaroknak és művészeknek külföldre szóló szerződésesével. Elnöknek San Martino szenátort újradíjazták.

TEKE-SPORT. Tekézó szövetség első pályafelavató versenyét május 3-án tartja meg Marosvásárhelyen. Ez alkalommal a Kolozsvár bajnoksapata játsszik Tg.-Mures—Törekvessel. A sportdrukkerek részére autójárat. Oda és vissza 200 lej. Előre fizetendő a szövetség irodájában, Reg. Maria 14. Inulás vasárnap reggel 5 órakor a KAC helyiségéből. A KAC—Törekvés versenye iránt, óriási az érdeklődés. A szövetség vezetősége felkéri a közönséget a részvételre, hogy győződjön meg a teke sport értékéről.

— Az 1931. évi Nobel-díjak. Stockholm-ból jelentik: Az idén kiosztásra kerülő Nobel-díjak összege nagyobb lesz, mint az eddigi években. Mindegyik jutalom 173.206.26 svéd korona, vagyis körülbelül három millió lej lesz. A legalacsonyabbak 1923-ban voltak a Nobel-jutalmak, amikor a kitüntetettek csupán 114.000 svéd koronát kaptak. A Nobel-alapítvány összege az esztendőkor már több mint 43 millió svéd koronára növekedett.

— Folytatólagos vitaest a cionizmus és szocializmus viszonyáról. A mult hét szerdáján Jámor Ferenc, az Uj Kelet szerkesztője által „Cionizmus és szocializmus“ címen megtartott előadás folytatólagos vitája ma, szerdán este 8 órakor lesz a Kautsky-körben. A vitaestélyt, mely páratlanul érdekesnek ígérkzik, az Epitómunkás-Otthonban (Str. Váii-Patak u.) tartják meg. Belépés díjtalan, vendégeket szívesen lát a Kör vezetősége.

— A Haggibbor ifjúsági játékosainak figyelmébe. Az intézőség közli, hogy a Haggibbor ifjúsági játékosai ma este 8 órakor a City-kávéház különtermeben játékos értekezletet tartanak, amelynek fontos tárgyára való tekintettel pontos megjelenést kér.

Dávid Golder

a szegény zsidófiúból lett nagyvilági bankár életének regénye fölemelkedéstől bukásáig. Irene Nemirovskij regénye egyike az utóbbi évek legnagyobb sikerű könyveinek
 Ára fűzve 136 lej.
 Ára kötve 204 lej.
 Kapható az UJ KELELT könyvesboltjában.

KÖZGAZDASÁG

Száznegyvenöt millió lej saját tőkét helyezett ki a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank közgyűlése

Cluj-Kolozsvár, április 28. Április 26-án tartotta meg a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Ugron István elnöke alatt harminchatodik évi rendes közgyűlést.

Az igazgatóság jelentését Bocsaénczi László vezérigazgató terjesztette elő, amely jelentés rámutat arra, a súlyos gazdasági helyzetre, mely világszerte uralkodik és amely országunkat a mezőgazdasági termények katasztrófális zuhanása következtében fokozottabb mértékben sújtja. Ezek a kedvezőtlen körülmények voltak befolyással az intézet elmúlt üzleti évére is, amivel szemben az igazgatóság legfőbb gondoskodása tárgyát képezte az intézet vagyonainak konzerválása és anyagi érdekeinek minél hathatósabb biztosítása. Az említett kedvezőtlen gazdasági viszonyok által parancsolt tartózkodó üzleti politika dacára az üzlet átlagai megfelelő fejlődést mutatnak. Ugyan ez a jelenség észlelhető a fiókok és affiliált intézeteknél is.

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság mintegy 145 millió lej saját tőkéjét bocsátotta a hazai közgazdaság szolgálatába, amellyel azonban sikerült a saját tőkéi és a reábizott idegen tőkék oly kedvező arányszámát fenntartani, amely csak igen kevés intézetnél jut ilyen mértékben kifejezésre.

A bank tulajdonát képező ingatlanok most is a régi alacsony összegekben szerepelnek a mérlegben.

A kimutatott nyereség 11.875.223,69 lejt tesz ki, amelyből 10 százalék kerül kifizetésre. Ezen osztalék megállapításánál az igazgatóság ugyanavval a körültekintéssel járt el, amely az általános gazdasági helyzetre való tekintettel köteleessége volt.

A közgyűlés a megejtett választások során az igazgatóságba új tagokul br. Ambrózi Andor, br. Báffy Ferenc és gróf Bethlen Bálint urakat, a felügyelő bizottságba: Macskássy Pál urat választotta be.

Színház-Mozi

Éjjeli menedékhely

— Maxim Gorkij 4 felvonásos színdarabjának reprize a kolozsvári Magyar Színházban —

Zsufolásig megtelt nézőtér igazolta tegnap este a kolozsvári Magyar Színházban azt a régi feltevést, hogy a sokszor hangoztatott megállapításunkat, hogy a közönség színházi és kulturális igényei immár jóval meghaladták azt a felszínes nívót, melyet a budapesti színházak kurzus-irodalmi és általában a hamisított, édeskés, a problémák lényegét megkerülő lakaj-művészet sikerült, vagy kevésbé sikerült fogalmazványai nyújtanak neki.

Egy olyan par excellence szociális és tragikus korban, mint a mai: szociális millió, szociális tendenciájú darabok kelletnek, mert a mindenkor szociális állapot és szociális hangulat egyszersmind a korba ágyazott általános emberi igazságok magva is.

Maxim Gorkij mélysegesen emberi, tehát forradalmi szelleme tegnap a Magyar Színházba vonzotta a kolozsvári közönség színe-javát: munkásokat, intellektuelleket, középosztálybelieket — és a színpadon kialakuló tragédiából kicsapó igazságok a művészet erejével forrasztották egybe e közönség differáló elemeit — a jobb, az igazabb, az emberibb élet óhajításában.

Az előadás rendezés tekintetében elfogadható, illuziót keltő hangulati egyességben pergett le. Egyes szereplők munkája, teljesítménye jóval felette állott a szokványos, illetőleg átlagos várakozásoknak. Elsősorban a Forgács Sándoré, aki a züllött báró alakját annyi realizmussal s egyben annyi festőiséggel, a groteszknak és tragikusnak olyan művészi egyensúlyával hozta ki, hogy csak a legnagyobb elismeréssel szólhatunk róla. Leóvey Leó passzív szerepében is annyi megható értéket csillogtatott, annyi emberit adott, amilyenre csak kiváló művészek képesek. Fekete Mihály hatásos jelenetekben gazdag alakításában voltak túlméretezett és tulpoentirozott fölöslegességek is. Tóth Elek bölcs Lukács igazán orosz figura volt: mély, nemes, kereszténységében is forradalmár jelenlétében. Földényi hősszerűen azt adott a gorkij elképzelés viharos kedélyű lázadójának. Igen figyelemreméltó és meglepően találó alakítás volt Bárdi Teréz Natásája, különösen a harmadik felvonás végénél. Ugyanezt mondhatjuk Nemes Manciról is. Fülöp, Révész, Balázs Samu, Benes Ilona, Selmezy Mihály sok tehetséggel, illetőleg igyekezettel járultak hozzá a sikerhez. Kaszab Anna ezuttal

nem tudott a neki kissé túl infernális hangulatu milióhoz alkalmazkodni. Réthely annál igazabb tudott lenni.

Az előadás előtt Kádár Imre, a színház dramaturga mondott bevezetőt Gorkij jelentőségéről. A bevezető mintha tudatosan igyekezett volna elkerülni mindannak megemléztését, ami Gorkij világirodalmi jelentőségét megadja s általában sokkal óvatosabb volt, semmint az igazság erejével hathatott volna.

A munkásdalárdák bevezető ének-számai nagy tetszést arattak.

(s. 1.)

Román Opera műsora

Szerda, ápr. 29: Traviata. Anna Rózsa, a milánói „Scala” tagjának fellépésével.)

Péntek, május 1: Lakmé. Anna Rózsa, a milánói „Scala tagjának fellépésével)

Vasárnap, május 3 (este): Mignon. Anna Rózsa, a milánói „Scala” tagjának fellépésével.)

Hétfő, május 4: Afrikai nő. (Olcsó helyekkel.)

Talu, észak csalogánya

A Magyar Színház Mozgó legközelebbi műsorán olyan képek szerepelnek, amelyek a legnagyobb figyelmet érdemlik. Jelentettük már, hogy az igazgatóságnak sikerült megszereznie a Fox-gyár 4 fivér című világsikerét, amely körül most is a leghevesebb sajtóharc dúl Németországban. A film azt a tragikus szituációt tárgyalja, amikor két fivér a világháborúban szembekerül egymással az ellenséges fronton s ez a borzalmas helyzet mindennél megrázóbban példázza az izekre tépett emberiség szörnyű válságát a háboru furriái között. Grandiózus felépítésű, páratlanul nagystílusú hangosfilm a 4 fivér.

Ugyancsak a Magyar Színház Mozgó fogja vetíteni a Talu, észak csalogánya című hangosfilmet. Ez a csodaszép film az esküvő életébe vezet bennünket, ahol egy-egy gyönyörű esküvői nőt magával sodor egy véletlenül odaérkező hajós-kapitány szenvedélye. A jéghegyek birodalmának titokzatos élete tárul fel ebben a filmben, vad hajósa a végtelen hómezőkön keresztül, ádáz küzdelmek a szétpatlanó jégtáblákon s olyan izgalmas, lebilincselő fordulatok, amilyeneket négen nem látunk filmben. Hozzá pedig tökéletes kísérő muzsika, ének és beszéd.

Jegyezzük meg tehát: Négy fivér! Talu, észak csalogánya! És a legujabb hangos Fox-hiradó!

Ma és holnap bucsuzik a Magyar Színház együttese. Ma este Az elcsérelt em-

berben, a szezon legsikerültebb prózai újdonságában bucsuzik a drámai együttes. Holnap pedig a diadalmas Viktóriában az operett-ensemble vesz bucsút. Mindkét szezonzáró előadást mozihelyekkel tartják meg!

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Szerda este 9: Az elcsérelt ember (Kaszab Anna, Szentgyörgyi Mária, Benes Ilona, Miklóssy Margit, Földényi László, Tóth Elek, Réthelyi Ödön és a drámai együttes bucsuja. Mozihelyekkel.)

RADIO MUSOR

IDŐ: KÖZÉPEURÓPAI

Szerda, április 29.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek, időjelzés. 16: Rádiózenekar. 17: Hírek, időjelzés. 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. 19.30: Francia lecke. 20: Barsan szakszofonművész játéka. 20.30: Felolvasás. — 20.45: Zongorahangv. 21.15: Hegedűhangverseny. 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. — 12.05: Szalózenekar. 12.25: Hírek. — 1: Pontos időjelzés, időjárás, 2.45: Hírek. — 3.30: Morse-tanfolyam. 4.10: Divatcsevegés. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: „A nyelv bünei”, előadás. 5.30: Citerahangverseny. 6.30: Wagner: Nürnbergi mesterdalnokok II. felvonása után pontos időjelzés, időjárás, hírek. 11.15: Német nyelvű előadás. Utána: Cigányzene.

Bécs. 22.10: Zenekar.

Breslau. 19: Könnyű zene.

Varsó. 20.30: Kamarazene. Handel, Beethoven művei. 22.15: Grammfón.

Poznan. 20.30: Könnyű zene.

Milánó. 20.55: Opera.

Róma. 21.05: Ének- és zenekari verseny.

Prága. 21.30: Zongorahangv.

Pozsony. 19.30: Puccini: Pillangókisasszony c. operája.

Kattowic. 20.30: Kamarazene.

Berlin. 22.30: Táncczene.

Csütörtök, április 30.

Bukarest. 12: Grammfón. 16: Lucazenekar: román zene. 17.15: Lucazenekar. 19: Grammfón. 20: Athansiu, az opera baritonénekesének hangversenye. 20.30: A rádiózenekar szimfonikus hangversenye. 21.15: Rádiózenekar folytatása.

Budapest. 9.15: Az Országos Postászenekar hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás. — 2.45: Hírek, időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Az iskolán kívüli népművelés rádió előadása. Utána: Pontos időjelzés, időjárás. 5.10: A földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata. 5.45: „Tanulmányut Uruguayon és Brazilián keresztül”. 6.15: Id. debreceni Kiss Béla és cigányzenekarának hangversenye. 7.50: Két történet. Kosztolányi Dezső felolvasása. 8.15: Strauss-hangverseny az Operaház tagjaiból alakult zenekar előadásában. — Utána: Pontos időjelzés, hírek, időjárás. 10: A Magyar Külügyi Társaság előadásorozatában Csikay Pál dr. előadása. — Majd: Szabó Guy László jazz zenekarának hangversenye.

Bécs. 19.30: Langmann Fülöp: Bartel Turasel c. drámája. 21.40: A Korngold-jazz játéka.

Breslau. 23.30: Régi és új táncczene.

Belgrád. 17.30: Boriszov énekes hangversenye. 18: Dudaszó. 20.50: Rádiózenekar.

Milánó. 21.20: Szimfonikus hangverseny. 23: Vendéglői zene.

Pozsony. 19.25: Táncczene. 20: Prága.

Prága. 22.20: Wiedermann B. tanár orgonaversenye.

Róma. 20.40: Opera a Királyi Színházból vagy a napoli San Carloból.

Stockholm. 21.55: Katonazene. 23: Diák ünnep Upsalában. Utána tánccgrammfón.

A proféta gyermek

Edmond Fleg megrázó zsidó regénye
Ára 100 lei és portó
KAPHATÓ AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Primăria Municipiului Cluj
Nr. 7102/1931.

PUBLICARE DE LICITAȚIE

Primăria Municipiului Cluj publică concurs de licitație pentru furnizarea materialelor de uzinaj necesare pentru întreținerea mașinelor și camioanelor în cursul anului 1931, după cum urmează:

- 1) 20,000 litri benzina dens. 735/4C la 15° C.
- 2) 1,700 kgr. ulei regal 000.
- 3) 300 kgr. valvolină.
- 4) 50 kgr. vaselină.
- 5) 50 litri petrol.

Licitația va avea loc în ziua de 4 Iunie 1931 ora 11 a. m.

Ofertele se vor înainta Comisiei de licitații a Municipiului Cluj (camera 5 Primărie) în plic închis și sigilat.

Cluj, la 21 Aprilie 1931.

Primăria Municipiului Cluj.

Soha

nem volt még ilyen nagymérvű árleszállítás a piacon
Atheneum olcsó könyvei

Barbusse: Erő, fűzve	68 lej
A. France: Hátrahagyott írásai fűzve	34 lej
Heltai: Írók, színésznők	68 lej
Thackeray: Titmarsch	34 lej
Mihály E.: Az autók elektromos felszerelése	170 lej
Szalay László: Mihály bácsi 194 oldal	51 lej
Blasco Ibanez: Mindenki asszonya 288 oldal	68 lej
Blasco Ibanez: A meghódított tenger 300 oldal	68 lej
Emil Zola: Tiérése Raquin 284 oldal	68 lej
René Benjámín: Egy regényes élet 364 oldal	68 lej
Dos Passos: Newyork regénye oldalon, 2 kötet	102 lej
Bainville: Franciaország története 488 oldal, 2 kötet	102 lej
Ady Endre: A minden-titok versei	68 lej
Ady Endre: Új versek	68 lej
Ady Endre: Illés szekerén	68 lej
Ady Endre: Szeretném ha szeretnének	68 lej
Ady Endre: A magunk szerelme	68 lej
Ady Endre: Ki látott engem	68 lej
Ady antológia 264 oldal, 284 vers	156 lej

Kapható:

Uj Kelet könyvosztályában
Vidékre utárvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.

Apró hirdetések

Háromszobás komfortos lakás, emeleti, Széchenyi tér 17. máj. 1-re kiadó.

Két üzlethelyiség a Széchenyi tér 17. sz. alakítás alatt — május hó második felében kiadó.

Ekszerület, nagyforgalmu, más vállalkozás miatt, sürgősen eladó, áruátvétel nem kötelező. Cím a kiadóban.

Kiadó május 1-re egy kétszoba, konyha, fürdőszobás lakás. Strada Paris (Papp u.) 38.

Mindennap frissen fejt kóser tehen és bivalytej, valamint egy tehéntől fejt csecsemőtej kapható Schwartz Ignác né vegetárius éttermében. Reg. Ferdinand 10. szám.

Kóser vegetárius étterem! Rendkívül izletes ételek. Figyelmes kiszolgálás. A vaj és tejneműek saját készítményeink. Schwartz Ignác né. Cluj, Calea Regalei

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

XIV. EVF.
Cluj—Kó
április
5691

Uj Kelet és házasági
Nikolai ut
Szűrés meg
Művészetek
megőrséülk

A francia

Május 13-án választ Franciaország életében, ez most talán sok van, mint öt év elnökválasztás után fog lezajlani új államfő szemé választására fog ellenkezőleg: vilákok alkalma lesz.

Franciaország A militarista és a küzd egymással. Életének minden Ennek a küzdelem fog esni a május melyen a militari eszme fog megütközni a köztársaság bar a köztársaság banul kellene a pá valóságban mind hogy maga az e politikai lény, so telen a maga párt intézni a pártok megnyilvánulásait.

Hogy ez mennyi megrue elnök esete mennyire igyekezik pártatlanság jegyében mindig bizonyos militarista szellemmel szemben. F a progresszív köz többi években erő rozzottan a leszerel rizmus irányába szemben a jobboldallal sem akar ról és Franciaország természetesen nem katonai és tábornok ével, kizárólag a Ez a militarista szét szeretné látni a zékben, mert hisz azt szimbolizálná.

Európában a mil képviseli. Ez a fr akar Briand elnök Briand egy egész világosan komolyan politikát képvisel. véve a nemzetek és megértésének hi páktumot csinálta. A progresszív párt tlen Briand elnök ak állást, nem a nyelve miatt, mint is talításnak védelmében hénhedt politikus k

Az tehát, hogy jó oldali világnézetet v Franciaország új k nem teljesen közöml politika szempon most, amikor a Né csak májusban öss eszerelés kérdését Briand, mint külüg jobboldali pártok ehát csak méréské kékepolitikáját. Az em is avatkozhat n politikai pártok küz mint Franciaország is a megértést fo természetesen csak a elnökké választja oldali pártok erejét minni, hogy ez való j elnök személyében zelleme kerüljön önöki székbe.